

Onderwerp: Regionale woonzorganalyse

Datum: 15 november 2022

Portefeuillehouder: M. Everhardt

Afdeling: Samenleving

Steller: G. Jager

Geachte leden van de gemeenteraad,

Samen met de Amstellandgemeenten is er gewerkt aan de woonzorganalyse Amstelland (bijlage 1). Centraal in dit onderzoek staat de specifieke woonbehoefte van mensen met een (toekomstige) zorgvraag. De volgende aandachtsgroepen zijn in deze analyse meegenomen:

- Ouderen;
- Cliënten in beschermd wonen en maatschappelijke opvang;
- Mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking;
- Kwetsbare jongeren die 18 worden;
- Economisch daklozen.

In deze raadsbrief nemen wij u mee in de opvallendste uitkomsten van de woonzorganalyse. Daarnaast geven wij u een doorkijk naar het vervolgproces. Dit doen we ook in samenhang met de regionale trajecten die op dit moment in gang worden gezet.

Uitkomsten woonzorganalyse Amstelland

Ouderen

De vraag naar woningen voor ouderen in Diemen gaat tot 2040 fors toenemen. Er zijn circa 1.700 extra woningen nodig (1.300 reguliere en 400 geclusterde woningen, uitgaande van de demografische ontwikkelingen). Onder geclusterde woonvormen valt een uiteenlopend palet aan woonvormen: van verpleeghuizen tot aanleunwoningen, hofjes, woonzorgboerderijen, etc. Het gezamenlijke kenmerk van de woningen is dat ze een zekere mate van beschutting en gemeenschap bieden.

De vraag naar intramurale zorg laat een wat diffuser beeld zien. Bij intramurale zorg verblijft de cliënt niet thuis. Op basis van de demografische ontwikkelingen blijft de behoefte aan 24-uurszorg voor mensen met somatische klachten ongeveer gelijk, maar neemt de vraag naar 24-uurszorg psychogeriatric (PG) met een circa 100 plekken toe. De trendvariant waarin de beleidsmatige verwachting is opgenomen dat mensen met een zorgvraag vaker regulier of geclusterd zullen wonen laat een heel ander beeld zien, namelijk een sterk toegenomen vraag met 200 intramurale zorgplekken.

Bij het schatten van zowel de vraag naar woningen als de vraag naar intramurale zorgplekken is rekening gehouden met instroom van ouderen uit andere gemeenten.

Cliënten beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Beschermd wonen is een regeling voor mensen die niet zelfstandig kunnen wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek en waarbij behandeling niet (meer) op de voorgrond staat. De gemeente Amsterdam houdt sinds enige tijd bij uit welke gemeente de personen komen die gebruik maken van beschermd wonen. Op 14 september 2021 verbleven 7 Diemenaren in een vorm van beschermd wonen (zelfstandig wonen met begeleiding, begeleid wonen of bescherm wonen). Dit betekent dat Diemen 0,2 BW-cliënten telt per 1.000 inwoners.

Dit is onder het regionaal gemiddelde van 2,8 BW-cliënten per 1.000 inwoners. Als het aantal zich meer richting het regionaal gemiddelde beweegt en de bevolking volgens verwachting toeneemt, dan zijn er in 2040 circa 60 plekken beschermd wonen nodig. In 2024 stromen circa 20 personen per jaar uit beschermd wonen.

Mensen die dakloos zijn en te kampen hebben met psychiatrische of verslavingsproblemen kunnen een beroep doen op de maatschappelijke opvang. De verantwoordelijkheid voor het bieden van opvangplaatsen ligt nu nog bij de centrumgemeente, in dit geval Amsterdam. In 2021 stonden er 2 personen op de wachtlijst voor een plek in de maatschappelijke opvang.

Maatschappelijke opvang en beschermd wonen zijn regionale voorzieningen. Diemenaren die in de maatschappelijke opvang of beschermd wonen terecht komen, kunnen in de hele regio Amsterdam-Amstelland opvang krijgen. Omgekeerd kunnen cliënten uit de hele regio terecht op de opvangplekken in Diemen.

Mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking

Soms wonen personen met een verstandelijke beperking in een reguliere woning. Vaker woont deze doelgroep, met name wanneer de zorg- of ondersteuningsvraag zwaarder is, in een zorginstelling. De woonzorganalyse richt zich primair op de groep die gebruik maakt van Wlz-zorg (Wet langdurige zorg). Dit zijn personen die in principe levenslang en levensbreed ondersteuning nodig hebben, thuis of in een zorginstelling. Op dit moment is er een tekort van circa 70 plekken in Diemen. Als er geen extra woningen of andere opvangplekken voor deze groep worden gerealiseerd, neemt het tekort toe naar circa 90 plekken in 2040.

Kwetsbare jongeren die 18 worden

De groep kwetsbare jongeren met een specifieke woonvraag is uiteenlopend. Het gaat om jongeren die uitstromen uit een pleeggezin of jeugdhulpinstelling of jongeren die thuis zijn opgegroeid. Een deel stroomt door naar een (on)zelfstandige woning, maar er zijn ook jongeren die doorstromen naar beschermd wonen. Hun problematiek maakt het niet mogelijk dat ze zelfstandig kunnen wonen. In 2021 stroomden er 8 kwetsbare jongeren uit. De verwachting is dat er in 2040 10 kwetsbare jongeren per jaar uitstromen. Deze groep kan uitstromen naar een zelfstandige woning, geclusterd begeleid wonen, beschermd wonen, een Wlz-instelling of verblijf in de verlengde jeugdzorg. In 2040 is voor Diemen behoefte aan 5 extra plekken waar deze groep geclusterd kan wonen.

Economisch daklozen

De AM-gemeenten werken samen met de Regenboog Groep aan de aanpak economisch dakthuisloosheid. Er zijn diverse tijdelijke opvangprojecten op verschillende locaties waaronder het project Onder de Pannen. Dit project heeft tot doel om personen die economisch dakloos zijn geworden een tijdelijke plek te bieden, bijvoorbeeld bij een inwoner van Diemen die een kamer in de woning over heeft.

In de periode maart 2021 – maart 2022 heeft de Regenboog Groep 6 personen uit Diemen begeleid en ondersteund, een deel daarvan tevens met een tijdelijke opvangplek. Het is erg ingewikkeld om het totaal aantal economisch daklozen goed in beeld te krijgen. Het aantal economisch daklozen ligt vrijwel zeker hoger dan het aantal personen dat begeleiding heeft ontvangen.

Consequenties programma Wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen

In juli van dit jaar heeft minister Helder het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen gepresenteerd¹. Voornemens uit dit nieuwe beleid kunnen consequenties hebben voor de opgave die er voor ons ligt als het gaat om het realiseren van capaciteit voor verpleegzorg. Een van de centrale uitgangspunten van het beleid is dat ouderen thuis blijven wonen, tenzij het echt niet anders kan. In dat beleid wordt uit gegaan van scheiding van wonen en zorg en dat mensen zo lang mogelijk zorg aan huis krijgen, in plaats van dat zij worden opgenomen. De minister wil dat het aantal intramurale verpleeghuisplekken gelijk blijft en dat alle nieuwe plaatsen extramurale verpleegzorgplekken worden (plekken waar mensen wel min of meer zelfstandig wonen en op efficiënte wijze zorg aan huis kunnen krijgen).

Vervolg

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/07/04/wozo-programma-wonen-ondersteuning-en-zorg-voor-ouderen>

De resultaten van de woonzorganalyse worden gebruikt om beleid voor de doelgroepen verder aan te scherpen, bijvoorbeeld in de te ontwikkelen woonzorgvisie. Op dit moment is nog niet bekend op welk niveau de woonzorgvisie opgesteld gaat worden. Vanuit de rijksoverheid is er de wens om gemeenten te vragen lokale woonzorgvisies op te stellen. Het wordt overwogen om de gemeenten te vragen de woonzorgvisies regionaal af te stemmen, bijvoorbeeld op het niveau van de Amstellandgemeenten of mogelijk de MRA-regio. De woonzorgvisie zal onderdeel worden van de woonvisie. We verwachten de raad begin 2023 verder te kunnen informeren over de opzet van de woonzorgvisie.

Bijlage I - Woonzorganalyse Amstelland – Eindrapportage

- EINDE -